

Forsker hamrer nagler i kristendomskundskabens rødder

Af: Janus Neumann

Kristendommen ligger som et tungt grundlag i religionsfaget i skolen. Kristendomskundskab er ikke så altfavnende og ukonfessionelt, som vi gerne vil tro.

Religionsforsker Karna Kjeldsen folder sin ph.d.-afhandling ud i bogen "Et kristent funderet religionsfag - En undersøgelse af kristendoms særlige status i skolen", og der bliver båret godt med ved til bålet i den tilsyneladende endeløse diskussion om faget kristendomskundskab i skolen.

Karna Kjeldsen er ikke bange for at drage kontroversielle konklusioner på baggrund af sine studier, herunder sit ganske omfattende empiriske grundlag. Den umiddelbare hovedtese er, at vi som religionslærere kan glemme enhver definitiv påstand om, at kristendommen som religion ikke har en absolut betydningsbærende rolle i folkeskolens religionsfag. En påstand, som utvivlsomt vil sætte sindene i kog hos mange undervisere i faget kristendomskundskab.

Man skal afsætte god tid, når man giver sig i kast med bogen. Da bogen overvejende hviler på Kjeldsens ph.d.-afhandling, "Kristendom i folkeskolens religionsfag - Politiske og faglige diskussioner, repræsentation og didaktisering", fra 2016, må naturligvis forventes et højt akademisk niveau og en fordybelse i stoffet, som det tager tid at tilegne sig for læseren. Det bør dog langt fra afholde læsere med faglig interesse for religion og undervisning i at læse bogen. Den efterlader et veritabelt aftryk i den brede grundopfattelse blandt religionslærere om, at kristendomskundskab er et fag, der udelukkende anskuer kristendommen som én ud af flere verdensreligioner, der bør vægtes ligeligt i den daglige undervisning. Det sker bare ikke.

Karna Kjeldsen har selv defineret selve bogens primære problemstilling i et interview i Kristeligt Dagblad i 2016:

"I store dele af den politiske verden ser man evangelisk-luthersk kristendom som en vigtig del af elevernes samfundsmæssige dannelse, fordi kristendommen tillægges afgørende betydning for det danske værdigrundlag, den danske mentalitet, det danske demokrati og den danske velfærdsstat. Over for dette står det fagsyn, som er fremherskende blandt fagets udøvere og fokuserer på elevernes personlige dannelse gennem livsfilosofiske og eksistentielle overvejelser. Men begge fagsyn kan være problematiske, især når de kombineres i et fag, hvor kristendom kvantitativt fylder meget" (Kristeligt Dagblad, 25. august 2016).

Undervisning i religion lægger op til en tværkulturel forståelse, der blandt andet skal udvikle elevernes evne til kritisk at evaluere og reflektere som baggrund for at forstå ikke-religiøse og religiøse verdenssyn. Altså en social-etisk dannelse, der skal bidrage til elevernes forståelse af en verden med såvel som uden religion. I denne sammenhæng ses religion i et fænomenologisk relief og som en menneskelig konstruktion, der kan danne grundlag for sociale færdigheder, etik og moral. Dette er grundlæggende i overensstemmelse med en del af folkeskolens formål, der fordrer, *at folkeskolen skal forberede eleverne til videre uddannelse og give dem lyst til at lære mere og*, her bliver det interessant, *gøre dem fortrolige med dansk kultur og historie*.

Det er her, bogens mest interessante kapitel kaster et nuanceret og ikke helt uproblematisk lys over opfattelsen af kristendomsfaget. Jeg skal fatte mig i korthed: Der er fra politisk hånd i Danmark en fuldstændig tydelig diskurs, der peger i retning af et kristent kulturgrundlag. Et kulturgrundlag, der stadig er toneangivende for kristendomsfagets rolle og i signifikant grad kristendommens rolle i dansk kultur og historie, hvor den unægtelig også er svær at komme uden om. Nøjagtig som Kjeldsen selv beskrev det i citatet ovenfor.

Der er ikke ubetinget politisk enighed mellem eksempelvis Bertel Haarder, Martin Henriksen og Christine Antorini, hvoraf sidstnævnte peger på, at åndfrihed, ligeværd og demokrati ikke er specielle danske værdier, hvorved de ikke nødvendigvis kan tilskrives en særlig dansk, kristen kulturarv.

Gennem en videre analyse af et udvalg af valgte undervisningsmaterialer viser Karna Kjeldsen mod bogens slutning, hvordan kristendommen får kvantitativt rigtig meget plads i de analyserede læremidler, herunder "Liv og religion", som jeg selv har anvendt i mine udskolingsklasser. Ifølge Karna Kjeldsen er det eksplicit, hvordan eleverne skal lære *om og af* kristendommen, men kun lære *om* andre religioner. Der ligger et betydelig didaktisk fokus på kristendommen.

Kort fortalt. Hvilket i øvrigt er en præmis, når man skal gengive bogens omfangsrige indhold. Derved må jeg også lade uforholdsmæssigt meget være usagt i denne anmeldelse, men slutteligt argumentere betingelsesløst for, hvorfor du skal læse bogen: Det skal du, fordi den vil rykke ved dine holdninger til kristendomskundskab. Er du studerende ved læreruddannelsen, vil den give dig et solidt afsæt i dit fremtidige virke. Er du garvet religionslærer, vil du blive udfordret på dit fagsyn. Du skal læse den, fordi den ikke kan undgå at gøre indtryk, og fordi det er overmåde irriterende at blive mindet om, at hvis vores kristendomskundskab er så neutralt og ikkekonfessionelt, som mange af os til hudløshed har plæderet for, hvorfor er det så nødvendigt med en i sig selv selvmodsigende fritagelsesparagraf? En paragraf, hvis eventuelle ophævelse formentlig ville kunne prøves ved en domstol ifølge Karna Kjeldsen.

Der er mange, der vil være uenige i nogle af bogens slutninger. Det ændrer ikke ved, at det er relevant og tiltrængt læsning om et fag, hvis kompetencedækning muligvis er lav ude på skolerne, men om hvilket holdninger er mange og stærkt divergerende.

For folkeskolelæreren vil særligt afsnittet om undervisningsmaterialer vække interesse, hvor man blandt andet i en lærervejledning til et navngivent materiale kan læse, at undervisningen skal handle om "det, vi bør gøre med os selv, hinanden og vore omgivelser for at fremme det gode liv (kristent liv?) ... Eleverne skal udvikle en etisk sans for at modvirke, at 'vi' får børn, der i yderste konsekvens dræber andre børn eller gør noget andet forfærdeligt blot ved en tilfældighed".

Det er indiskutabelt et alsidigt job at være lærer i den danske folkeskole.

Fakta

Titel

Et kristent funderet religionsfag

Forfatter

Karna Kjeldsen

Pris

329

Sider

248

Forlag

Unge Pædagoger

Man skal under alle omstændigheder være rimelig hårdhudet, hvis ikke denne bog rykker en holdning eller flere. Rigtig god læselyst derude.

Anmeldelse: Gud i skolen

Kompagnistræde 34, 1208 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk